

Vår dato
26.11.2019
Deres dato
11.10.2019

Vår referanse
19/06247-2
Deres referanse

Kulturdepartementet

Svar på høring - NOU 2019:9 - Fra kalveskinn til datasjø - Ny lov om samfunnsdokumentasjon og arkiver

Sykehuset Østfold HF er omfattet av dagens arkivlov og vil også bli omfattet av ny lov om samfunnsdokumentasjon og arkiver. Vi ønsker derfor å svare på denne høringen.

Sykehuset Østfold HF ser positivt på mye av det som er foreslått i utkast til ny lov fordi den i langt større grad enn dagens arkivlov treffer verden vi lever i, både når det gjelder språkdrakt og ved innlemmelsen av kravene i fra personvernforordningen. Også det digitale fokuset i lovutkastet er en vesentlig forbedring fra dagens arkivlov, som i stor grad omhandler papirbaserte arkiv og måten disse ble håndtert. I den digitale hverdagen er dokumentasjon og ivaretagelsen av dokumentasjon svært utfordrende. Vi ser at våre sammenstillinger av dokumentasjon og opplysninger ofte er mangelfull og av dårlig kvalitet, ofte fordi noe blir «rasket» sammen i etterkant, når noen etterspør dokumentasjon og opplysninger. Dagens informasjonsforvaltning i offentlig sektor er preget av mangel på effektive og automatiserte løsninger for dokumentasjonsfangst, -forvaltning og overføring til langtidsbevaring.

Lovgiver må ta innover seg at vi med dagens løsninger ikke vil klare å etterleve lovverket. Vi er helt avhengige av ny teknologi for å klare å oppfylle nye lovpålagte plikter i form av å sikre dokumentasjon for samfunnet (dokumentfangst, forvaltning og overføring til langtidsbevaring). Slike løsninger eksisterer ikke pr. i dag. Utviklingsansvaret for løsninger med den funksjonalitet og de muligheter vi trenger for fremtiden kan ikke lenger ligge hos den enkelte virksomhet. Nasjonal arkivmyndighet må få et større ansvar som kravstillere og pådrivere for utvikling av løsninger (gjærne automatiserte) som virksomhetene kan ta i bruk, slik at vi som er satt til å forvalte samfunnsdokumentasjon og arkiver ute i virksomhetene gjøres i stand til å lykkes med gjennomføringen av dette.

Flere bestemmelser i utkastet til ny lov gir Kongen utvidet fullmakt til å bestemme hva som skal tas vare på som dokumentasjon, her også underforstått hva som ikke skal tas vare på. Det vil i praksis si at vurderingene knyttet til dette kan bli avhengig av de politiske sammensetninger som til en hver tid styrer landet, noe som ikke nødvendigvis er heldig for samfunnsdokumentasjonen og arkivene som «nøytrale bilder» av samfunnet for nåtid og ettertid.

Utkastet er forholdsvis spesifikt når det gjelder flere punkter, blant annet gjelder dette dokumentasjon av kommunikasjon mellom ledere og at det åpnes for skylagring av dokumentasjon i EØS / EFTA-land. Dette er teknologirelaterte bestemmelser, og som kjent går den teknologiske utviklingen svært fort. Dette kan føre til at vi som forvaltere av lovverket ute i virksomhetene vil oppleve at bestemmelsene fort blir utdatert og at vi blir hengende etter den teknologiske utviklingen slik vi til dels opplever med dagens arkivlov. For de delene av reglene som er teknologirelaterte blir spørsmålet om deler av lovverket bør hjemles i forskrift og ikke i lov. . Dette vil kunne bidra til en noe raskere oppdatering av bestemmelser i tråd med den teknologiske utviklingen.

Sykehuset Østfold har følgende merknader til enkeltbestemmelser i lovforslaget:

NOU 2019:9 - Utkast til lov om samfunnsdokumentasjon og arkiv – Sykehuset Østfold HFs kommentarer til aktuelle paragrafer

§ 4. Forholdet til annen lovgivning

- (1) Denne loven begrenser ikke dokumentasjonsplikt som følger av annet regelverk.
- (2) For sikkerhetsgradert informasjon skal reglene i sikkerhetsloven med forskrifter i tilfelle konflikt gå foran bestemmelsene i denne loven.

Kommentar fra Sykehuset Østfold HF: En ytterligere spesifisering her i forhold til pasientjournalloven m/forskrift kan være hensiktsmessig, på lik linje med punkt 2 om sikkerhetsloven. Det antas at svært mange virksomheter forholder seg til både pasientjournallov m/forskrift og fremtidig lov om samfunnsdokumentasjon og arkiver. En beskrivelse av dette er med på å tydeliggjøre at det kan finnes forskjeller i lovtekstene.

§ 5. Definisjoner

I denne loven menes med:

- a) dokumentasjon: informasjon som løpende bekrefter hvordan en virksomhet, organisasjon eller person har handlet, utøvd myndighet eller utført tjenester og andre oppgaver. Dette omfatter blant annet prosesser, beslutninger, handlinger med rettslige virkninger, samt vesentlige hendelser og forhold.
- b) dokumentere: å sørge for dokumentasjon.
- c) arkiver: dokumentasjon som langtidsbevares for formål som nevnt i § 1.
- d) arkivinstitusjon: virksomhet med hovedformål å ta vare på og gjøre tilgjengelig arkiver omfattet av loven.

Kommentar fra Sykehuset Østfold HF: Hva menes med vesentlige hendelser og forhold slik dette fremkommer i ledd a), som ikke er dekket av §§ 7-11? En klargjøring av dette i selve lovteksten vil bidra til bedre dokumentasjon av vesentlige hendelser og forhold

§ 8. Plikt til å dokumentere virksomhetens kommunikasjon

- (1) Virksomheter skal dokumentere sin eksterne kommunikasjon.
- (2) Virksomheter omfattet av § 2 første ledd bokstav a til c skal dokumentere virksomhetsrelatert kommunikasjon til og fra personer i ledende stilling.
- (3) Virksomheter skal gi tilsatte tilgang til verktøy for å ivareta pliktene etter første og annet ledd på en automatisert måte.

(4) Kongen kan i forskrift gi nærmere bestemmelser om gjennomføring av pliktene i første til tredje ledd, herunder i en overgangsperiode gi unntak fra pliktene i tredje ledd.

Kommentar fra Sykehuset Østfold HF: Gode intensjoner i lovverk lar seg ikke gjennomføre med tilgjengelige løsninger pr. i dag. Det finnes i dagens systemer ingen enkel måte lederne kan dokumentere / arkivere sine eposter uten at det går med uforholdsmessig mye tid til registrering av metadata og det som oppleves som lite intuitive systemer med rigide felt i for utfylling. Epost er langt på vei den foretrukne kommunikasjonskanalen, både internt og mot eksterne. Sykehuset Østfold HF ser behovet for økt dokumentasjon av virksomhetsrelatert kommunikasjon mellom ledere, men er bekymret for at dette kan virke mot sin hensikt. Økte krav til dette resulterer i mindre kommunikasjon eller at kommunikasjonen finner andre former, for eksempel ved muntlig / telefonisk kontakt uten skriftlig dokumentasjon.

§ 15. Pålegg om å dokumentere

Dersom sterke grunner taler for det, kan Nasjonalarkivet pålegge virksomheter å dokumentere forhold som ikke er omfattet av dokumentasjonspliktene i §§ 7–11, eller eventuelt selv dokumentere forholdet.

Kommentar fra Sykehuset Østfold HF: Som nevnt i kommentar til § 5: Hvilke forhold som ikke er dekket i §§ 7-11 kan det være snakk om?

III. Krav til forvaltning av dokumentasjonen

§ 16. Grunnleggende krav til dokumentasjonsforvaltning

(1) Pliktene etter §§ 8–15 skal ivaretas fortløpende.

(2) Virksomheten skal påse at dokumentasjonen er

a) ekte: at dokumentasjonen er beskyttet mot ikke-autoriserte tilføyelser, slettinger og endringer

b) pålitelig: at det går fram hvem eller hvilket system som har opprettet, endret og registrert dokumentasjonen og når dette fant sted

c) anvendbar: at dokumentasjonen er tilgjengelig for all berettiget bruk og innsyn

d) dekkende: blant annet at dokumentasjon som blir sendt fra eller til eller lagt fram for tilsatte i virksomheten, blir behandlet som kommunikasjon til eller fra virksomheten. Det samme gjelder for kommunikasjon til eller fra den politiske ledelsen

e) satt i sammenheng: at den blir knyttet til annen relevant dokumentasjon og virksomhetsprosess.

(3) Kongen kan gi forskrift om systematisering og behandling av dokumentasjon. Kongen kan i forskrift fastsette krav til informasjonssystemer som produserer og bevarer dokumentasjon for å oppfylle plikter etter denne loven, herunder gi regler om godkjenning, søknadsprosess og frister.

Kommentar fra Sykehuset Østfold HF: Til punkt e): I en større organisasjon finnes det dokumentasjon som hører sammen i forskjellige systemer. Med dagens løsninger vil det måtte skje manuelle overføringer i kjente formater fra ett system til et annet for at man skal kunne dokumentere sammenhenger. Det foreligger svært få integrasjoner og automatiske overføringer, og koblinger mellom systemer er så å si ikke-eksisterende, med unntak av innenfor personalforvaltningen hvor visse funksjoner er koblet sammen. Skal et slikt lovkrav kunne oppfylles må systemene i langt større grad enn i dag kommunisere med hverandre. Som nevnt i vårt oversendelsesbrev mener vi at den

enkelte virksomhet ikke alene kan bære ansvaret for at systemene vi benytter oppfyller mulige og umulige lovkrav. Her må Nasjonalarkivet bidra med kompetanse og få mulighet til å stille til krav til systemer som skal benyttes av forvaltningen utover dagens NOARK-godkjenninger.

V. Langtidsbevaring og tilgjengeliggjøring av arkiver

§ 26. Overføring av dokumentasjon til langtidsbevaring

- (1) Såframt det ikke er plikt til å slette, skal dokumentasjon bevares varig og trygt når dokumentasjonen eller systemet den er skapt i, går ut av bruk, eller når virksomheten legges ned.
- (2) Virksomheten skal minst hvert fjerde år vurdere om dokumentasjon er gått ut av bruk.
- (3) Kongen kan fastsette at enkelte virksomheter eller typer virksomheter skal overføre dokumentasjon for bevaring på et bestemt tidspunkt, herunder at overføring kan utsettes i lang tid.
- (4) Kongen kan i forskrift stille krav til langtidsbevaringen og gjøre de samme kravene gjeldende for virksomheter som selv tar vare på dokumentasjonen utover 10 år.

§ 27. Minimering av personopplysninger ved overføring til langtidsbevaring

- (1) Før statlig virksomhet overfører dokumentasjon til langtidsbevaring, skal den avtale med Nasjonalarkivet i hvilken grad personopplysninger og andre opplysninger skal minimeres i samsvar med personvernforordningen artikkel 89 nr. 1, på hvilken måte dette skal skje, og hvem som skal gjennomføre minimeringen.
- (2) Metoden som er anvendt for å minimere dokumentasjonen, skal beskrives og følge med arkivet. Minimering kan blant annet foregå ved sammenfatning eller annen form for aggregering av dokumentasjonen eller ved at det foretas et systematisk utvalg av opplysninger.
- (3) Bestemmelsene i denne paragrafen gjelder også andre virksomheter omfattet av § 2 første ledd bokstav a til c, men slik at melding til Nasjonalarkivet trer i stedet for avtale.
- (4) Kongen kan gi utfyllende forskrift om minimering av personopplysninger.

Kommentar fra Sykehuset Østfold HF: *Med dagens løsninger og med det oppsettet vi har i vårt sak / arkivsystem er dette vanskelig, om ikke umulig å få til. Personopplysninger som skal minimeres ligger i mange forskjellige felt, begrunnet med søkbarhet og behov for gjenfinning. Det er vanskelig å se for seg hvordan dette skal kunne løses uten en manuell gjennomgang av hver enkelt post – i praksis ikke gjennomførbart. Det foreligger et behov for standardisering av dette for fremtidige løsninger, på tvers av virksomheter og systemer.*

§ 42. Sanksjoner

- (1) Nasjonalarkivet kan ilegge overtredelsesgebyr ved overtredelse av loven kapittel II, III, V, VI og VII. Forvaltningsloven § 44 gjelder tilsvarende. Kongen gir forskrift om utmåling.
- (2) Nasjonalarkivet kan fastsette en løpende tvangsmulkt for hver dag, uke eller måned som går etter utløpet av fristen som er satt for oppfyllelse av pålegget etter § 41 annet ledd. Forvaltningsloven § 51 første til fjerde ledd gjelder tilsvarende.
- (3) Datatilsynet kan ilegge sanksjoner etter personopplysningsloven kapittel 7 for brudd på reglene i loven kapittel IV.
- (4) Sanksjoner skal stå i rimelig forhold til ulovligheten. Dersom det utferdiges flere ulike typer sanksjoner for samme overtredelse, må disse samordnes slik at virksomheten ikke rammes på en urimelig måte.

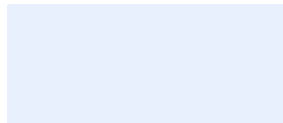
Kommentar fra Sykehuset Østfold HF: Det er interessant å vite størrelsen på gebyrer og tvangsmulker, særlig sett opp mot sanksjonene som finnes i personvernforordningen. Innføring av gebyrer og tvangsmulker vil i sammenheng med dokumentasjonsstrategien og arbeidet med denne ha en preventiv virking, særlig hvis størrelsen på sanksjonene kan virke avskrekkende.

§ 43. Straff

Den som forsettlig eller grovt uaktsomt handler i strid med bestemmelser i loven eller i medhold av den, kan straffes med bøter.

Kommentar fra Sykehuset Østfold HF: Er dette straff som vil ramme både den enkelte (ansatte) og / eller virksomhet? Positivt at det nå åpnes for å straffe med bøter, en klargjøring av om dette vil omfatte både enkeltpersoner og virksomheter kan være nyttig. Sammenholdt mot § 42 punkt 4 hvor virksomheter nevnes spesifikt bør dette også fremgå her.

Med vennlig hilsen
Sykehuset Østfold
saksarkivet

Ann Elisabeth Rønneberg
avdelingssjef

Christer Isberg Eng
seksjonsleder